

แนวทางการประเมิน
โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
ระยะที่ 2 (พ.ศ.2566-2570)

โดย

พระสุธีรัตนบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อนุกรรมการและเลขานุการ

โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (ส่วนกลาง)

โครงการสำคัญของคณะสงฆ์ภายใต้การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

วัด ประชา รัฐ สร้างสุข

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

การประชุมสัมมนา

เพื่อขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ระดับประเทศ

วันอังคารที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ณ อาคารหอประชุม มวก. ๘๔ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาควิชาอเนกวิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จัดโดย คณะกรรมการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข สำนักงานคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนารูปแบบและนำแนวคิดของ ๕ส ซึ่งประกอบไปด้วย สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ลงสู่บริบทของวัด และชุมชน

2. เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่ทาง กายภาพ พื้นที่การเรียนรู้ พื้นที่ทางจิตใจและปัญญา โดยการบูรณาการ แนวคิด 5 ส หลักสัปปายะ 7 และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมสู่ ประชาชนโดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

3. เพื่อพัฒนาและจัดระบบฐานข้อมูล องค์ความรู้ในการพัฒนาวัด และชุมชน รวมทั้งการออกแบบพื้นที่ของวัดให้เป็นสัปปายะสถานและการ พัฒนาสู่วิถีแห่งอารยสถาปัตย์

4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในสังคมไทย รวมถึงกลุ่มวิชาชีพ ตื่นตัว เรื่องการช่วยเหลือสังคม การมีจิตอาสา ความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อทำ ให้เกิดสังคมสุขภาวะและความยั่งยืน

พันธกิจของโครงการ

พันธกิจโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

เป้าหมายของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

โดยมีเป้าหมายสำคัญ

“วัดสวยด้วยความสุข”

“การสร้างวัดในใจคน”

หลักการทำงานของโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข

1. การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ

การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม

การจัดการมรดกวัฒนธรรม

การจัดการสิ่งแวดล้อม

2. การพัฒนาพื้นที่ทางสังคมและการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ

การทำจิตอาสาของคนในชุมชน

การจัดการพื้นที่ส่งเสริมสุขภาวะ/ต่อต้านยาเสพติด

หลักการทำงานของ
โครงการวัด ประชา รัฐ

3. การพัฒนาพื้นที่จิตใจและปัญญา

การบรรยายธรรมประจำวันพระ

ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน

ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านจิตวิญญาณ สวดมนต์

4. การส่งเสริมสุขภาพและภูมิปัญญา

การตรวจสุขภาพ

การพัฒนาระบบสุขภาพ

การส่งเสริมภูมิปัญญา

แนวปฏิบัติโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขระยะที่ 1 (3-5-7-9)

๓

พันธกิจ สู่ “วัดสวยด้วยความสุข”

๑

การพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพ
ของวัดและชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม
เป็นสถานที่ที่สัปปายะ

๒

การพัฒนาพื้นที่ทางสังคม
และการเรียนรู้ของวัดและชุมชน
ด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ

๓

การพัฒนาพื้นที่
จิตใจและปัญญา
ของวัดและชุมชน
ตามแนวพระพุทธศาสนา

๕ส

เครื่องมือสู่ “วัดสวยด้วยความสุข” เพื่อสร้างสุขภาวะทางปัญญา ด้วยแนวทาง ๕ส

ผลปฏิบัติการ ๕ส คือ หยิบก็ง่าย หายก็รู้ ดูสบายตา พาสบายใจ

๗

แนวทางการดำเนินงาน สร้างสัปปายะสู่วัดด้วยวิถี ๕ส

๑. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานฯ (๕ส)
๒. ประกาศนโยบาย
๓. อบรมให้ความรู้
๔. สำรวจพื้นที่ด้วยคณะทำงานทั้งหมด
และแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ วิเคราะห์จุดเด่น จุดปรับปรุง
๕. จัดทำแผนปรับปรุง
๖. พิธีเปิด (Kick off)
การทำความสะอาดครั้งใหญ่ (Big Cleaning Day)
๗. ตรวจสอบประเมินพื้นที่ และสรุปผลการปฏิบัติงาน

แนวปฏิบัติในการพัฒนาพื้นที่ ๕ส ในวัด ๙ พื้นที่ สู่ “วัดสร้างสุข”

๑. - ๕.
โครงการฯ
แนะนำ
ดำเนินการ

๑. ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป
๒. การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ
๓. การจัดระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ
๔. ห้องน้ำ
๕. การจัดการขยะ

๖. - ๙.
พิจารณา
ตามความ
พร้อมและ
เหมาะสม

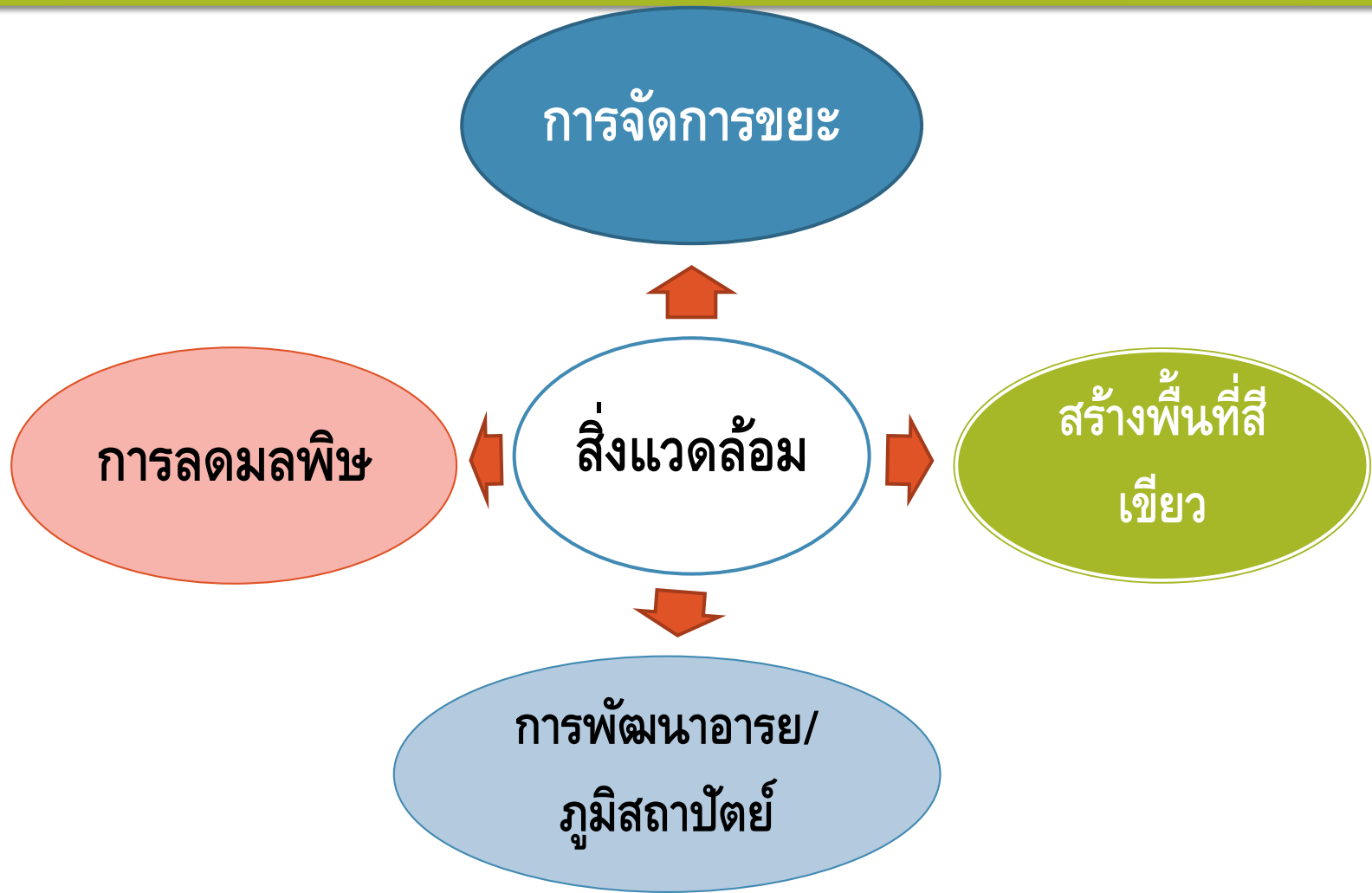
๖. สภาพแวดล้อมทั่วไป
(ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย ของพื้นที่เปิดโล่งต่างๆ ภายในวัด)
๗. ระบบไฟฟ้า และการป้องกันอัคคีภัย
๘. โรงครัว
๙. อาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

แนวการขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
ระยะที่ 2 (2565-2570)

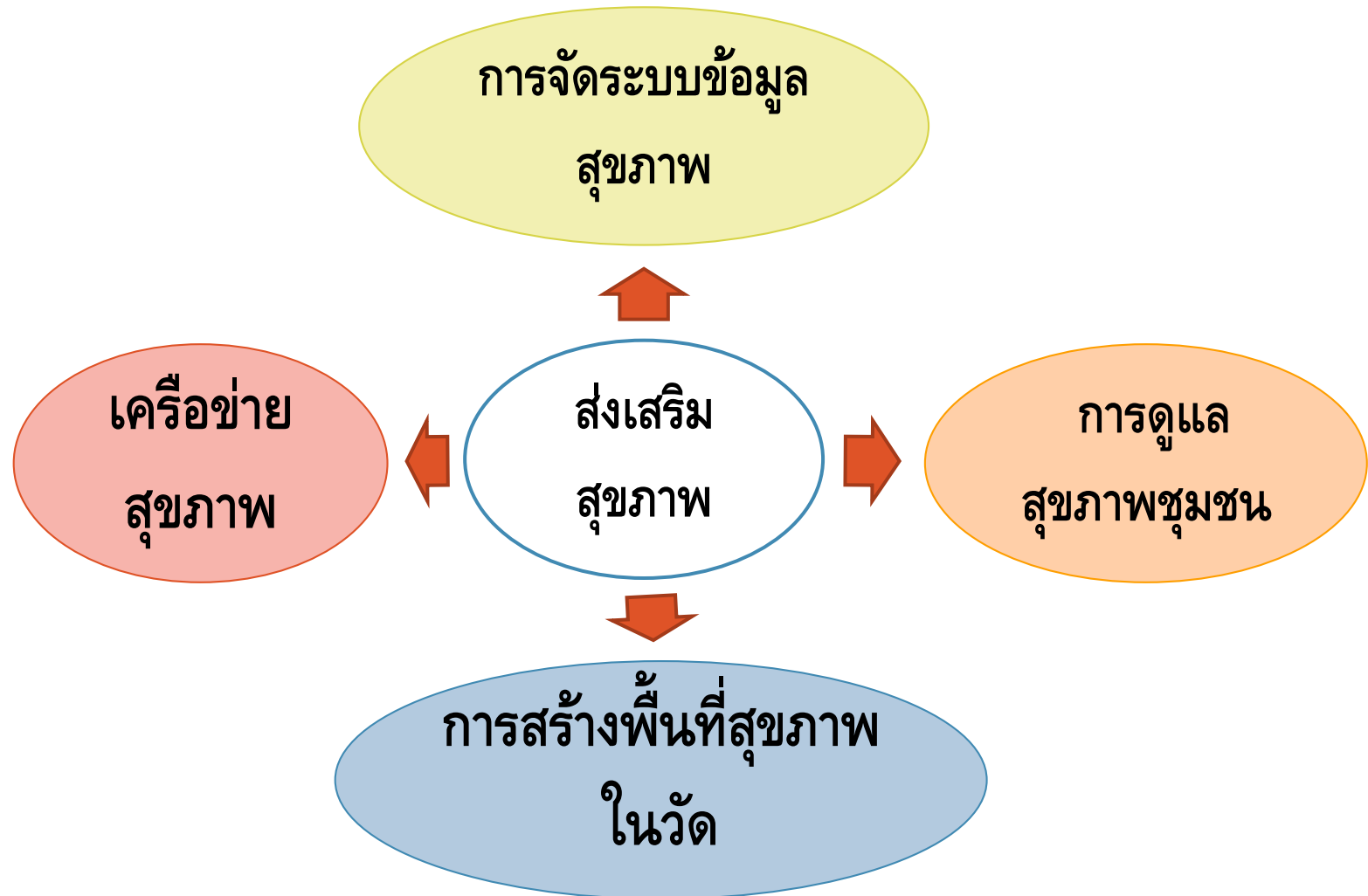
ยกระดับโครงการสู่การพัฒนาวัดและชุมชนอย่างยั่งยืนใน 4 มิติ

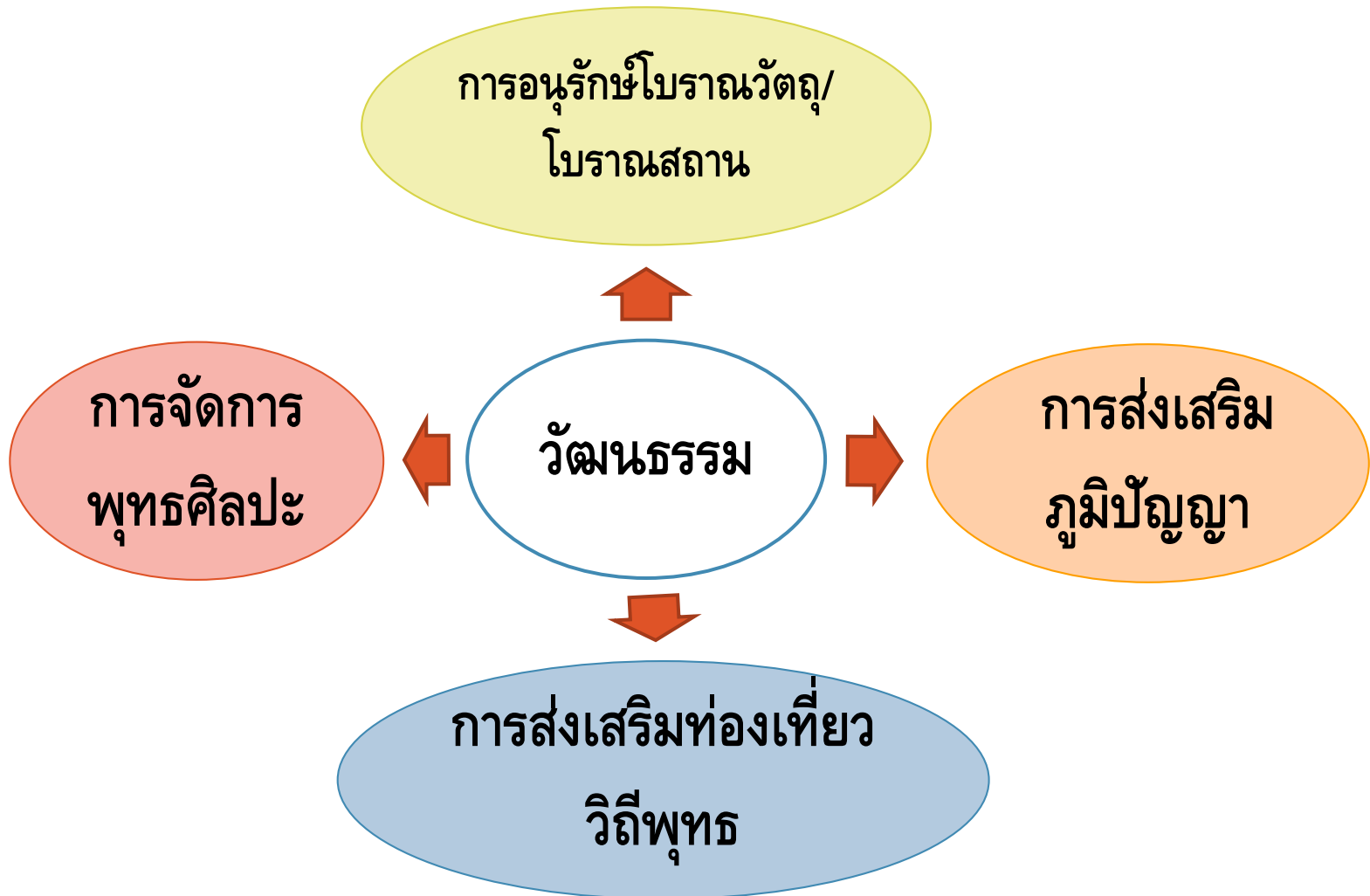
การจัดการสิ่งแวดล้อม

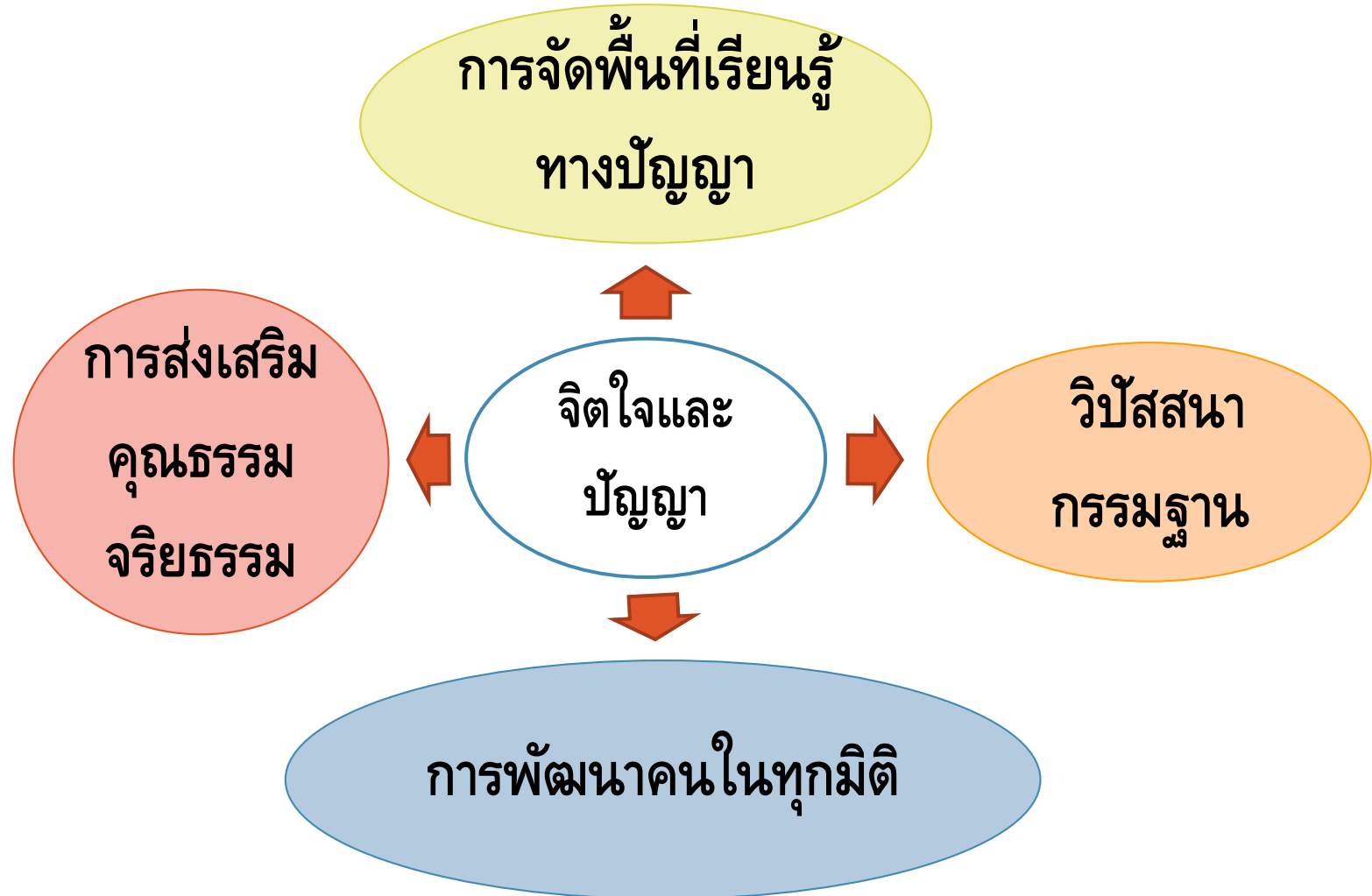
การส่งเสริมสุขภาพ

การจัดการมรดกวัฒนธรรม

การพัฒนาจิตใจและปัญญา

การประเมินผลใน 5 หมวดของโครงการ

หมวดที่ 1 การบริหารโครงการ

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ (คณะกรรมการ ๕ ส)
2. การประกาศนโยบายโครงการ
3. การอบรมให้ความรู้ตามหลัก 5 ส เพื่อสร้างวัดสวยด้วยความสุข
4. การสำรวจพื้นที่ จัดทำแผนผังวัด และวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา
5. จัดทำแผนปรับปรุงภายในวัด
6. การจับคู่และการลงมือปฏิบัติ (**Big Cleaning Day**)
7. สรุปผลการดำเนินงาน

หมวด 2 การการพัฒนาพื้นที่วัด 9 แห่ง

1. ป้ายชื่อวัด บริเวณหน้าวัด และแผนผังวัดโดยสังเขป
2. การจัดการจราจร ป้ายจราจร และที่จอดรถ
3. การจัดการระบบคลังวัสดุสงฆ์ และการควบคุมการเบิก-จ่ายสิ่งของ
4. ห้องน้ำ
5. การจัดการขยะ
6. สภาพแวดล้อมพื้นที่ภายในวัด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัย
7. ระบบไฟฟ้าและการป้องกันอัคคีภัย
8. โรงครัว
9. การสุขาภิบาลอาคารเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด

หมวด 3 การส่งเสริมสุขภาพ

1. การพัฒนาฐานข้อมูลสุขภาพของพระสงฆ์ สามเณร และชุมชน
2. การพัฒนาสถานที่วัดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ เช่น มีตู้ยาสามัญประจำวัด ห้องพยาบาล
3. การส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพ เช่น ให้วัดปลอดอบายมุข สุรา บุหรี่ กัญชา
4. การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวัด และชุมชน
5. การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

หมวด 4 การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม (10 คะแนน)

1. การพัฒนาฐานข้อมูลพุทธศิลปกรรมและมรดกวัฒนธรรม เช่น ปูนียวัตถุ-สถาน ภายในวัด
2. การอนุรักษ์ บูรณปฏิสังขรณ์พุทธศิลปกรรมภายในวัดที่เหมาะสม
3. การส่งเสริมกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
4. การส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และพุทธศิลปกรรม ภายในวัด
5. การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านพุทธศิลปกรรม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

หมวด 5 การพัฒนาจิตใจและปัญญา

1. การจัดให้พื้นที่ของวัด เช่น อุโบสถ วิหาร เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีพุทธ
2. การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตวิถีพุทธ
3. การพัฒนากิจกรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา
4. การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การไหว้พระ สวดมนต์ อย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมการเจริญวิปัสสนากรรมฐานให้กับประชาชน

หมวดและมาตรฐาน	มุ่งสู่มาตรฐาน	มาตรฐานดี	มาตรฐานดีเด่น	มาตรฐานดีเยี่ยม
การบริหารโครงการ				
การพัฒนาพื้นที่ ๘ แห่ง				
การส่งเสริมสุขภาพ				
การจัดการวัฒนธรรม				
พื้นที่จิตใจและปัญญา				
เป้าหมายวัด	๒๐,๐๐๐ วัด	๑๐,๐๐๐ วัด	๕,๐๐๐ วัด	๓,๐๐๐ วัด
การจับคู่กับชุมชน (บวร)	๒๐,๐๐๐ แห่ง	๑๐,๐๐๐ แห่ง	๕,๐๐๐ แห่ง	๓,๐๐๐ แห่ง

เกณฑ์การประเมินโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (ระยะ 2)

เกณฑ์การประเมินทั้งหมด ๓๑ ข้อ

เกณฑ์คะแนนสูงสุด ๑๕๕ คะแนน (๕ คะแนนเต็มทุกข้อ)

- ระดับดีเยี่ยม ๑๒๐ - ๑๕๕ คะแนน
- ระดับดีเด่น ๑๐๐ - ๑๑๙ คะแนน
- ระดับดี ๗๕ - ๙๙ คะแนน
- ระดับมาตรฐาน ๕๐ - ๗๔ คะแนน